Εγκώμιο στους Αγίους Πάντες, που μαρτύρησαν σ' όλο τον κόσμο (Αγ. Ιωάννης Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 8 Ιουνίου, 2012

1. Δέν πέρασαν ἀκόμη ἑπτά μέρες, ἀπό τότε πού γιορτάσαμε τήν ἱερή πανήγυρη τῆς Πεντηκοστῆς, καί πάλι μᾶς πρόφθασε χορός μαρτύρων ἤ καλύτερα στρατιά μαρτύρων καί παράταξη, πού δέν εἶναι καθόλου κατώτερη ἀπό τή στρατιά τῶν ἀγγέλων, τήν ὁποία εἶδε ὁ πατριάρχης Ἰακώβ, ἀλλά εἶναι ἴδιας ἀξίας καί τάξης μέ αὐτή. Γιατί μάρτυρες καί ἄγγελοι διαφέρουν μόνο στά ὀνόματα, στά ἔργα τους ὅμως ταυτίζονται. Στόν οὐρανό κατοικοῦν οἱ ἄγγελοι, στόν οὐρανό καί οἱ μάρτυρες. Αἰώνιοι καί ἀθάνατοι εἶναι ἐκεῖνοι, τό ἴδιο θά γίνουν καί οἱ μάρτυρες. Ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι ἔλαβαν καί ἀσώματη φύση; Καί τί σημασία ἔχει αὐτό; Γιατί οἱ μάρτυρες, ἄν καί ἔχουν σῶμα, ὅμως εἶναι ἀθάνατο ἤ καλύτερα καί πρίν ἀπό τήν ἀθανασία ὁ θάνατος τοῦ Χριστοῦ στολίζει τά σώματά τους περισσότερο ἀπό τήν ἀθανασία. Δέν εἶναι τόσο λαμπρός ὁ οὐρανός, πού στολίζεται μέ τό πλῆθος τῶν ἀστεριῶν, ὅσο εἶναι τά σώματα τῶν μαρτύρων, πού στολίζονται μέ τό λαμπρό αἷμα τῶν τραυμάτων. Ὥστε ἐπειδή πέθαναν γι᾽ αὐτό καί εἶναι ἀνώτεροι, καί βραβεύτηκαν πρίν ἀπό τήν ἀθανασία παίρνοντας τά στεφάνια ἀπό τήν ὥρα τοῦ θανάτου τους.

«*Τόν ἔκανες λίγο κατώτερο ἀπό τούς ἀγγέλους, τόν στεφάνωσες μέ δόξα καί τιμή*» (Ψαλμ. 8, 6), λέει ὁ Δαυίδ, γιά τή φύση ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλά καί τό λίγο αὐτό πού στεροῦνταν οἱ ἄνθρωποι σέ σχέση μέ τούς ἀγγέλους, τό συμπλήρωσε ὁ Χριστός ὅταν ἦρθε, καταδικάζοντας τό θάνατο μέ τό δικό του θάνατο. Ἐγώ ὅμως δέν ἀντλῶ ἀπ᾽ ἐδῶ τά ἐπιχειρήματά μου, ἀλλά ἀπό τό ὅτι τό μειονέκτημα αὐτό τοῦ θανάτου ἔγινε πλεονέκτημα. Γιατί ἄν δέν ἦταν θνητοί δέν θά γίνονταν μάρτυρες. Ὥστε ἄν δέν ὑπῆρχε θάνατος δέν θά ὑπῆρχε καί στεφάνι. Ἄν δέν ὑπῆρχε θάνατος, δέν θά ὑπῆρχε καί μαρτύριο. Ἄν δέν ὑπῆρχε θάνατος, δέν θά μποροῦσε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος νά λέει: «*Κάθε μέρα πεθαίνω, μά τό δικό σας καύχημα, πού ἔχω στό ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ*» (Α’ Κορ. 15, 31). Ἄν δέν ὑπῆρχε θάνατος καί φθορά, δέν θά μποροῦσε πάλι ὁ ἴδιος νά λέει: «*Χαίρομαι στά παθήματά μου γιά σᾶς, καί ἀναπληρώνω στή σάρκα μου τά ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ*» (Κολ. 1, 24). Ἄς μήν λυπούμαστε λοιπόν ἐπειδή γίναμε θνητοί, ἀλλά ἄς εὐχαριστοῦμε, ἐπειδή ἀπό τό θάνατο μᾶς ἀνοίχτηκε τό στάδιο τοῦ μαρτυρίου, ἀπό τή φθορά λάβαμε ἀφορμή γιά τά βραβεῖα. Ἀπό ἐδῶ ἔχουμε τήν ἀφορμή γιά ἀγωνίσματα.

Βλέπεις τή σοφία τοῦ Θεοῦ, πῶς τό πιό μεγάλο κακό τό ἀποκορύφωμα τῆς συμφορᾶς

πού μᾶς ἔφερε ὁ διάβολος, ἐννοῶ τό θάνατο, τόν μετέτρεψε σέ τιμή καί δόξα μας, ὁδηγώντας μ᾽ αὐτόν τούς ἀθλητές στά βραβεῖα τοῦ μαρτυρίου; Τί θά κάνουμε ὅμως; Θά εὐχαριστήσουμε τό διάβολο γιά τό θάνατο; Ὁ Θεός νά φυλάξει. Γιατί τό κατόρθωμα δέν εἶναι ἔργο τῆς δικῆς του θελήσεως, ἀλλά εἶναι χάρισμα τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνος τόν ἔφερε γιά νά μᾶς καταστρέψει καί ξαναφέρνοντάς μας στή γῆ νά ξεκόψει κάθε ἐλπίδα σωτηρίας. Ὁ Χριστός ὅμως, μέ τό δικό του θάνατο ἄλλαξε τήν πορεία καί μέ τόν ἴδιο τό θάνατο μᾶς ἀνέβασε πάλι στόν οὐρανό. Κανείς σας λοιπόν ἄς μήν μέ κατηγορήσει, ἄν ὀνόμασα τό σύνολο τῶν μαρτύρων χορό καί στράτευμα, δίνοντας δυό ἀντίθετα ὀνόματα στό ἴδιο πράγμα. Γιατί χορός καί στράτευμα εἶναι ἀντίθετα πράγματα, ἐδῶ ὅμως ἔγιναν ἕνα. Ἐπειδή βάδιζαν μ᾽ εὐχαρίστηση στά βασανιστήρια, σάν νά χόρευαν καί ἔδειξαν τόση ἀνδρεία καί ἀντοχή σάν νά βρίσκονταν σέ πόλεμο καί νίκησαν τούς ἐχθρούς. Ἄν βέβαια ἐξετάσουμε τή φύση τῶν ὅσων γίνονταν, ἦταν μάχη καί πόλεμος καί παράταξη. Ἄν ὅμως ἐξετάσεις τή διάθεση αὐτῶν πού ἔπασχαν, ἦταν χοροί, ὅσα συνέβαιναν, ἦταν διασκεδάσεις καί πανηγύρια καί ἡ πιό μεγάλη ἀπόλαυση.

Θέλεις νά μάθεις ὅτι αὐτά ἦταν πιό τρομερά ἀπό τόν πόλεμο; Ἐννοῶ τά σχετικά μέ τούς μάρτυρες. Ποιό τέλος πάντων εἶναι τό φοβερό στόν πόλεμο; Στήνονται καί ἀπό τίς δυό μεριές στρατόπεδα περιφραγμένα, πού λάμπουν ἀπό τά ὅπλα καί καταυγάζουν τή γύρω περιοχή, ρίχνοντας ἀπό παντοῦ σύννεφα τά βέλη, πού μέ τό πλῆθος τους κρύβουν τόν οὐρανό, τρέχουν αὐλάκια τά αἵματα πάνω στή γῆ καί εἶναι πολλοί ὁλόγυρα οἱ νεκροί. Ὅπως ἀκριβῶς στό θερισμό πέφτουν στή γῆ τά στάχυα, ἔτσι καί ἐδῶ εἶναι οἱ στρατιῶτες, καθώς πέφτουν ὁ ἕνας πάνω στόν ἄλλο. Ἔλα λοιπόν νά σέ ὁδηγήσω ἀπό ἐκεῖνα σ᾽ αὐτή ἐδῶ τή μάχη. Καί ἐδῶ ὑπάρχουν δυό παρατάξεις, ἡ μία τῶν μαρτύρων καί ἡ ἄλλη τῶν τυράννων. Ἀλλά οἱ τύραννοι εἶναι ὁπλισμένοι τέλεια, οἱ μάρτυρες ὅμως μάχονται μέ γυμνό τό σῶμα καί ἡ νίκη ἀνήκει στούς γυμνούς καί ὄχι στούς ὁπλισμένους. Ποιός δέν θά ἀποροῦσε, μέ τό ὅτι αὐτός πού μαστιγώνεται νικάει ἐκεῖνον πού τόν μαστιγώνει; Ὁ δεμένος νικάει τόν ἐλεύθερο; Αὐτός πού κατακαίγεται νικάει ἐκεῖνον πού τόν καίει; Αὐτός πού πέθαινει νικάει ἐκεῖνον πού τόν σκοτώνει;

Εἶδες πώς αὐτά εἶναι πιό φοβερά ἀπό ἐκεῖνα; Ἐκεῖνα ἄν καί εἶναι φοβερά, γίνονται ὅμως μέ φυσικό τρόπο, αὐτά ὅμως ξεπερνοῦν κάθε φυσικό τρόπο καί κάθε σειρά τῶν πραγμάτων, γιά νά μάθεις ὅτι τά κατορθώματα εἶναι τῆς Χάρης τοῦ Θεοῦ. Ἄν καί τί εἶναι πιό ἄδικο ἀπό τή μάχη αὐτή; Τί πιό παράνομο ἀπό τά ἀγωνίσματα; Γιατί στούς πολέμους καί οἱ δύο πού μάχονται προστατεύονται, ἐδῶ ὅμως δέν συμβαίνει τό ἴδιο. Ἀλλά ὁ ἕνας εἶναι γυμνός καί ὁ ἄλλος ὁπλισμένος. Στούς ἀγῶνες πάλι ἐπιτρέπεται καί στούς δυό νά σηκώνουν τά χέρια ὁ ἕνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου. Ἐδῶ ὅμως ὁ ἕνας εἶναι δεμένος καί ὁ ἄλλος κτυπάει ἐλεύθερος καί πληγώνει. Καί αὐτοί πού δίκαζαν σάν νά ᾽ταν ἐξουσιαστές ἐξασφάλισαν γιά τούς ἑαυτούς τους τό δικαίωμα νά κακοποιοῦν. Στούς δίκαιους μάρτυρες ὅμως ἔδωσαν τό προνόμιο νά κακοποιοῦνται. Ἔτσι μάχονται μέ τούς ἁγίους καί οὔτε ἔτσι τούς νικοῦν. Ἀλλά μετά τήν ἄνιση αὐτή

μάχη, ἀφοῦ νικήθηκαν ὑποχώρησαν. Καί αὐτό μοιάζει σάν κάποιον πού φέρνει ἕνα πολεμιστή στόν πόλεμο, τοῦ κόβει τήν αἰχμή τοῦ δόρατος, τοῦ βγάζει τό θώρακα καί τόν διατάζει νά μάχεται ἔτσι μέ γυμνό σῶμα. Ἀλλά ὁ πολεμιστής ἄν καί χτυπιέται, πληγώνεται καί τραυματίζεται βαριά, τελικά στήνει τρόπαιο νίκης.

Καθώς ὁδηγοῦσαν τούς μάρτυρες γυμνούς, μέ δεμένα πίσω τά χέρια καί ἀπό παντοῦ τούς χτυποῦσαν καί τούς ξέσκιζαν, φαίνονταν πώς νικοῦνταν, ὅμως αὐτοί ἄν καί τραυματίζονταν, ἔστηναν τό τρόπαιο τῆς νίκης ἐναντίον τοῦ διαβόλου. Καί ὅπως τό διαμάντι ὅταν χτυπιέται δέν σπάζει, οὔτε μαλακώνει, ἀλλά διαλύει τό σίδερο πού τό χτυπᾶ, ἔτσι ἀκριβῶς καί οἱ ψυχές τῶν ἁγίων, ἐνῶ βασανίζονταν τόσο πολύ, οἱ ἴδιες δέν πάθαιναν κανένα κακό, ἀλλά διέλυαν τή δύναμη ἐκείνων πού τούς χτυποῦσαν καί τούς ἔδιωχναν ἀπό τούς ἀγῶνες νικημένους, ντροπιασμένους καί βαριά τραυματισμένους. Γιατί ἔδεσαν τούς μάρτυρες καί στό ξύλο καί τρυποῦσαν τά πλευρά τους, ἀνοίγοντας βαθιά αὐλάκια, σάν νά ὄργωναν τή γῆ, ἀλλά δέν ἔσκιζαν τά σώματά τους. Καί μποροῦσε νά δεῖ κανείς λαγόνες ξεσκισμένες, πλευρά ἀνοιγμένα καί στήθη τσακισμένα. Οὔτε ἐδῶ ὅμως σταματοῦσαν τή μανία τους τά αἱμοβόρα ἐκεῖνα θηρία, ἀλλά, ἀφοῦ τούς κατέβαζαν ἀπό τό ξύλο, τούς τέντωναν σέ σιδερένια σχάρα πάνω σέ ἀναμένα κάρβουνα. Καί τότε μποροῦσες νά δεῖς ἀκόμη σκληρότερα θεάματα ἀπό τά προηγούμενα. Νά τρέχουν δηλαδή διπλές σταγόνες ἀπό τά σώματά τους, ἄλλες ἀπό τό αἷμα πού χυνόταν καί ἄλλες ἀπό τίς σάρκες πού ἔλειωναν. Οἱ ἅγιοι ὅμως πού ἦταν ξαπλωμένοι πάνω στά κάρβουνα σάν νά ἦταν ρόδα, παρακολουθοῦσαν μέ πολλή εὐχαρίστηση τά ὅσα γίνονταν.

2. Ἐσύ ὅμως ὅταν ἀκούσεις σιδερένια σχάρα φέρε στό νοῦ σου τή νοητή σκάλα, πού εἶδε ὁ πατριάρχης Ἰακώβ νά ἁπλώνεται ἀπό τή γῆ στόν οὐρανό. Ἀπό ἐκείνη κατέβαιναν ἄγγελοι, ἀπό αὐτήν ἀνεβαίνουν μάρτυρες, καί τίς δύο δέ τίς στηρίζει ὁ Κύριος. Δέν θά ἄντεχαν τούς πόνους αὐτοί οἱ ἅγιοι, ἄν δέν στηρίζονταν σ᾽ αὐτή τή σκάλα. Ἀπό ἐκείνη ἀνεβαίνουν καί κατεβαίνουν ἄγγελοι. Καί ἀπό αὐτή, εἶναι ὁλοφάνερο πώς ἀνεβαίνουν καί μάρτυρες. Καί γιατί αὐτό; Ἐπειδή οἱ ἄγγελοι στέλνονται γιά νά ὑπηρετήσουν αὐτούς πού θά κληρονομήσουν τή σωτηρία. Οἱ μάρτυρες ὅμως σάν ἀθλητές καί νικητές, ἀφοῦ ἀπαλλάχθηκαν ἀπό τούς ἀγῶνες, ἔφυγαν στή συνέχεια γιά τόν ἀγωνοθέτη.

Ἀλλά ἄς μήν ἀγγίζουν μονάχα τ᾽ ἀφτιά μας τά ὅσα λέγονται. Ὅταν δηλαδή ἀκοῦμε ὅτι ὑπῆρχαν κάρβουνα, κάτω ἀπό τά καταπληγωμένα σώματα, ἄς ἀναλογιστοῦμε πῶς νιώθουμε ὅταν μᾶς πιάσει ξαφνικά πυρετός. Νομίζουμε ὅτι ἡ ζωή εἶναι ἀνυπόφορη, ταραζόμαστε, δυσανασχετοῦμε, γκρινιάζουμε σάν μικρά παιδιά, θεωρώντας ὅτι ἡ φλόγα τοῦ πυρετοῦ δέν εἶναι καθόλου μικρότερη ἀπό τήν κόλαση. Αὐτοί ὅμως, χωρίς νά τούς πιάσει πυρετός, ἀλλά ἔχοντας ὁλόγυρά τους τή φλόγα νά τούς ζώνει καί τίς σπίθες νά πηδοῦν ἐπάνω στίς πληγές καί νά δαγκώνουν τά τραύματα πιό ἄγρια ἀπό κάθε θηρίο, ἦταν σάν ἀδαμάντινοι καί ἔβλεπαν τά ὅσα γίνονταν σάν νά συνέβαιναν

σέ ξένα σώματα. Ἔτσι μέ πολλή γενναιότητα καί μέ πολλή ἀνδρεία στέκονταν σταθεροί στήν ὁμολογία τους, μένοντας ἀκλόνητοι σ᾽ ὅλα τά βασανιστήρια καί κάνοντας νά λάμψει καί ἡ δική τους ἀνδρεία καί ἡ χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἔχετε δεῖ πολλές φορές ν᾽ ἀνεβαίνει ψηλά τήν αὐγή ὁ ἥλιος καί νά στέλνει τίς χρυσές ἀκτίνες του; Ἔ, τέτοια ἦταν τά σώματα τῶν ἁγίων. Σάν χρυσές ἀκτίνες τούς περικύκλωναν ἀπό παντοῦ σάν ρυάκια μέ τό αἷμα καί ἔκαναν νά λάμπει τό σῶμα τους πολύ περισσότερο ἀπ᾽ ὅ,τι κάνει ὁ ἥλιος τόν οὐρανό.

Βλέποντας αὐτό τό αἷμα οἱ ἄγγελοι χαίρονταν, οἱ δαίμονες φοβοῦνταν καί ὁ ἴδιος ὁ διάβολος ἔτρεμε. Γιατί δέν ἦταν ἁπλῶς αἷμα αὐτό πού τώρα ἔβλεπαν, ἀλλά αἷμα σωτήριο, αἷμα ἅγιο, αἷμα ἄξιο γιά τούς οὐρανούς, αἷμα πού διαρκῶς ποτίζει τά καλά φυτά τῆς Ἐκκλησίας. Εἶδε τό αἷμα καί ἔφριξε ὁ διάβολος, γιατί θυμήθηκε ἄλλο αἷμα, τό αἷμα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ. Γιά χάρη ἐκείνου τοῦ αἵματος χύθηκε αὐτό. Γιατί ἀπό τότε πού κεντήθηκε ἡ πλευρά τοῦ Δεσπότου βλέπεις στή συνέχεια νά κεντοῦνται ἀμέτρητες πλευρές. Ποιός λοιπόν δέν θά ἔπαιρνε μέρος μ᾽ εὐχαρίστηση πολλή σ᾽ αὐτούς τούς ἀγῶνες, ὅταν πρόκειται νά γίνει μέτοχος τῶν παθημάτων τοῦ Δεσπότου καί νά ἔχει τόν ἴδιο θάνατο μέ τόν Χριστό; Εἶναι ἀρκετή αὐτή ἡ ἀνταπόδοση καί μεγαλύτερη ἡ τιμή. Ἡ ἀμοιβή ξεπερνάει τά κατορθώματα καί ἔρχεται πρίν ἀπό τόν ἐρχομό τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Ἄς μήν φοβόμαστε λοιπόν ὅταν ἀκοῦμε ὅτι ὁ τάδε μαρτύρησε, ἀλλά ἄς τρομάζουμε ὅταν ἀκοῦμε ὅτι ὁ τάδε δειλίασε καί ἔπεσε, ἐνῶ μπροστά του εἶχε τέτοια βραβεῖα.

Καί ἄν θέλεις ν᾽ ἀκούσεις τί ἔγινε ὕστερα μάθε πώς αὐτά δέν μπορεῖ νά τά παραστήσει κανένας ἀνθρώπινος λόγος, ὅπως λέει καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «*Οὔτε μάτι εἶδε, οὔτε αὐτί ἄκουσε, οὔτε ἀνθρώπινος νοῦς ἀναλογίστηκε αὐτά, πού ἑτοίμασε ὁ Θεός γιά ἐκείνους πού τόν ἀγαποῦν*» (Α’ Κορ. 2, 9). Καί κανένας ἀπό τούς ἀνθρώπους δέν ἀγάπησε τόσο τό Θεό, ὅσο οἱ μάρτυρες. Βέβαια δέν θά σιωπήσουμε, ἐπειδή τό μέγεθος τῶν ἀγαθῶν πού ἔχουν ἑτοιμαστεῖ ξεπερνᾶ καί τό λόγο καί τή σκέψη μας, ἀλλά ὅσο εἶναι δυνατόν καί ἐμεῖς νά ποῦμε καί ἐσεῖς ν᾽ ἀκούσετε, θά προσπαθήσουμε νά σᾶς δείξουμε ἀμυδρά τή μακαριότητα πού περιμένει τούς μάρτυρες στόν οὐρανό. Γιατί θά τή γνωρίσουν καθαρά μόνον αὐτοί οἱ ὁποῖοι θά τήν ἀπολαύσουν προσωπικά. Καί τά μέν δεινά αὐτά καί ἀβάστακτα τά ὑποφέρουν οἱ μάρτυρες γιά λίγο χρονικό διάστημα. Μετά ὅμως ἀπό τήν ἀπαλλαγή τους ἀπό τή ζωή αὐτή ἀνεβαίνουν στούς οὐρανούς, ἐνῶ προπορεύονται ἄγγελοι καί τούς περιστοιχίζουν ἀρχάγγελοι. Γιατί οἱ ἄγγελοι δέν ντρέπονται τούς συνδούλους τους, ἀλλά θά ἤθελαν νά κάνουν τά πάντα γι᾽ αὐτούς, ἐπειδή καί ἐκεῖνοι προτίμησαν νά δεινοπαθήσουν γιά τό Δεσπότη τους Χριστό.

Καί ὅταν ἀνεβοῦν στόν οὐρανό, ὅλες ἐκεῖνες οἱ ἅγιες δυνάμεις τρέχουν νά τούς προϋπαντήσουν. Ἄν λοιπόν, ὅταν ξένοι ἀθλητές ἔρχονται στήν πόλη, ὅλος ὁ λαός τρέχει ἀπό παντοῦ καί ἀφοῦ τούς περικυκλώσουν παρατηροῦν καλά ἀπό κοντά τή δύναμη πού ἔχουν τά μέλη τοῦ σώματός τους, πολύ περισσότερο ὅταν οἱ ἀθλητές τῆς

εὐσέβειας ἀνεβοῦν στούς οὐρανούς τρέχουν νά τούς προϋπαντήσουν οἱ ἄγγελοι καί ὅλες οἱ οὐράνιες δυνάμεις. Τρέχουν ἀπό παντοῦ γιά νά παρατηρήσουν τά τραύματά τους καί τούς ὑποδέχονται ὅλους καί τούς ἀσπάζονται σάν ἥρωες πού γύρισαν ἀπό τόν πόλεμο καί τή μάχη καί ὕστερα ἀπό πολλά τρόπαια καί νίκες. Ἔπειτα τούς ὁδηγοῦν μέ μεγάλη συνοδεία πρός τό βασιλιά τῶν οὐρανῶν, στό θρόνο ἐκεῖνο πού εἶναι γεμάτος ἀπό πολλή δόξα, ὅπου βρίσκονται τά Χερουβίμ καί τά Σεραφίμ. Καί ὅταν φτάσουν ἐκεῖ καί προσκυνήσουν ἐκεῖνον πού κάθεται πάνω στό θρόνο, ἀπολαμβάνουν πλέον περισσότερη τιμή ἀπό τό Δεσπότη ἀπό ἐκείνη πού ἀπολαμβάνουν ἀπό τούς συνδούλους τους ἀγγέλους. Γιατί δέν τούς δέχεται σάν δούλους - ἄν καί αὐτό θά ἦταν μεγάλη τιμή καί δέν μπορεῖ κανείς νά βρεῖ ἴση μ᾽ αὐτήν - ἀλλά σάν φίλους Του. «*Γιατί ἐσεῖς*», λέει ὁ Κύριος, «*εἴσαστε φίλοι μου*» (Ἰωαν. 15, 14). Καί πολύ σωστά τό λέει, γιατί καί ἀλλοῦ εἶπε: «*Μεγαλύτερη ἀπό αὐτή τήν ἀγάπη δέν ἔχει κανένας, ὥστε νά δώσει τή ζωή του γιά χάρη τῶν φίλων του*» (Ἰωαν. 15, 13).

Ἐπειδή λοιπόν ἔδειξαν τήν πιό μεγάλη ἀγάπη, τούς ὑποδέχεται καί ἀπολαμβάνουν ἐκείνη τή δόξα. Ἑνώνονται μέ τούς ἀγγελικούς χορούς καί παίρνουν μέρος στήν ὑπερκόσμια δοξολογία. Ἄν λοιπόν καί ὅταν εἶχαν τό σῶμα μετεῖχαν στό χορό ἐκεῖνο μέ τήν κοινωνία τῶν μυστηρίων καί ἔψαλλαν μαζί μέ τά Χερουβίμ τόν τρισάγιο ὕμνο, καθώς γνωρίζετε ἐσεῖς οἱ πιστοί, πολύ περισσότερο τώρα πού βρέθηκαν μέ τούς ἀγγέλους, παίρνουν μέρος στή δοξολογία ἐκείνη, μέ πολλή παρρησία. Ἄραγε δέν φοβόσαστε πρίν τό μαρτύριο; Ἄραγε δέν ἐπιθυμεῖτε τώρα τό μαρτύριο; Ἄραγε δέν λυπᾶστε τώρα, πού δέν εἶναι καιρός μαρτυρίου; Ἄς γυμναζόμαστε λοιπόν γιά τόν καιρό τοῦ μαρτυρίου. Περιφρόνησαν ἐκεῖνοι τή ζωή, περιφρόνησε ἐσύ τίς ἀπολαύσεις. Ἔρριξαν ἐκεῖνοι τά σώματά τους στή φωτιά, ρίξε ἐσύ τώρα χρήματα στά χέρια τῶν φτωχῶν. Καταπάτησαν ἐκεῖνοι τά ἀναμμένα κάρβουνα, σβῆσε ἐσύ μέσα σου τή φλόγα τῆς ἐπιθυμίας. Εἶναι ἐνοχλητικά αὐτά, ἀλλά μᾶς φέρνουν κέρδος. Μήν βλέπεις τά παρόντα πού εἶναι δυσάρεστα, ἀλλά τά μέλλοντα πού εἶναι εὐχάριστα. Ὄχι τά βάσανα πού περνᾶς τώρα, ἀλλά τά ἀγαθά πού ἐλπίζεις. Ὄχι τά παθήματα, ἀλλά τά βραβεῖα. Ὄχι τούς κόπους, ἀλλά τά στεφάνια. Ὄχι τούς ἱδρῶτες, ἀλλά τίς ἀμοιβές. Ὄχι τούς πόνους, ἀλλά τίς ἀνταποδόσεις. Ὄχι τήν ἀναμένη φωτιά, ἀλλά τή βασιλεία πού σέ περιμένει. Ὄχι τούς δήμιους πού σέ περιτριγυρίζουν, ἀλλά τό Χριστό πού θά σέ στεφανώσει.

3. Αὐτός εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος καί ὁ εὐκολότερος δρόμος γιά τήν ἀρετή. Νά μήν βλέπει δηλαδή κανείς τούς κόπους μόνο, ἀλλά μαζί μέ τούς κόπους καί τά βραβεῖα. Καί ὄχι ξεχωριστά τό καθένα. Ὅταν λοιπόν πρόκειται νά δώσεις ἐλεημοσύνη, μήν σκέπτεσαι τά χρήματα πού θά ξοδέψεις, ἀλλά τήν ἀπόκτηση τῆς δικαιοσύνης. «*Σκόρπισε χρήματα, ἔδωσε στούς φτωχούς. Ἡ δικαιοσύνη του μένει αἰώνια*» (Ψαλμ. 111, 9). Μήν βλέπεις τόν πλοῦτο σου πού λιγοστεύει, ἀλλά τό θησαυρό πού πληθαίνει. Ἄν νηστεύεις, μήν σκέπτεσαι τήν καταβολή πού φέρνει ἡ νηστεία, ἀλλά τήν ἄνεση πού θά προέρθει ἀπό τή

> σωματική ἀδυναμία. Ἂν ἀγρυπνήσεις στήν προσευχή, μήν συλλογίζεσαι τήν ταλαιπωρία τῆς ἀγρυπνίας, ἀλλά τήν παρρησία πού θά ἀποκτήσεις ἀπό τήν προσευχή. Ἔτσι κάνουν καί οἱ στρατιῶτες. Δέν βλέπουν τά τραύματα, ἀλλά τίς ἀμοιβές. Δέν βλέπουν τίς σφαγές, ἀλλά τίς νίκες. Οὔτε βλέπουν τούς νεκρούς στό πεδίο τῆς μάχης, ἀλλά τούς ἥρωες πού στεφανώνονται. Ἔτσι καί οἱ κυβερνῆτες βλέπουν μπροστά στά κύματα τά λιμάνια, μπροστά στά ναυάγια τά ἐμπορεύματα, μπροστά στά δεινά τῆς θάλασσας τά ἀγαθά μετά τή θάλασσα.

Ἔτσι κάμε καί ἐσύ. Σκέψου πόσο μεγάλο πράγμα εἶναι μέσα στή βαθιά νύχτα, ὅταν κοιμοῦνται ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καί τά θηρία καί τά κατοικίδια ζῶα, ὅταν ὑπάρχει ἀπόλυτη ἡσυχία, ἐσύ μόνο νά σηκωθεῖς καί νά μιλήσεις μέ τόν Κύριό μας. Εἶναι γλυκός ὁ ὕπνος; Ἀλλά τίποτε δέν εἶναι πιό γλυκό ἀπό τήν προσευχή. Ἂν συνομιλήσεις μόνος μαζί Του, πολλά θά καταφέρεις. Δέν θά σέ ἐνοχλεῖ κανείς, οὔτε θά ἐμποδίσει τήν προσευχή σου. Ἔχεις καί τήν ὥρα σύμμαχο γιά νά ἐπιτύχεις αὐτά πού θέλεις. Ἐσύ ὅμως βαριέσαι νά σηκωθεῖς καί στριφογυρίζεις ξαπλωμένος στό μαλακό στρῶμα; Σκέψου τούς μάρτυρες πού εἶναι σήμερα ξαπλωμένοι στή σιδερένια σχάρα, χωρίς στρῶμα ἀπό κάτω, ἀλλά ἀναμένα κάρβουνα.

Ἐδῶ θέλω νά σταματήσω τό λόγο, γιά νά φύγετε ἔχοντας ἔντονη καί ζωηρή τή μνήμη ἐκείνης τῆς σχάρας καί νά τήν θυμᾶστε νύχτα καί μέρα. Γιατί, καί ἄν ἀκόμα μᾶς κρατοῦν ἄπειρα δεσμά, ὅταν ἔχουμε στό νοῦ μας αὐτή τή σχάρα, θά μπορέσουμε νά τά σπάσουμε ὅλα μέ εὐκολία καί νά σηκωθοῦμε γιά προσευχή. Ὄχι μόνο τή σχάρα, ἀλλά καί τίς ἄλλες τιμωρίες τῶν μαρτύρων ἄς τίς χαράξουμε στό βιβλίο τῆς καρδιᾶς μας. Ἄς σκεφτοῦμε καί ἐμεῖς σάν αὐτούς πού λαμπροστολίζουν τά σπίτια τους καί κρεμᾶνε σ᾽ ὅλα τά σημεῖα ὄμορφες ζωγραφιές. Ἄς ζωγραφίσουμε στούς τοίχους τῆς δικῆς μας ψυχῆς τίς τιμωρίες τῶν μαρτύρων. Γιατί ἐκεῖνες οἱ ζωγραφιές εἶναι ἀνώφελες, αὐτές ὅμως ἐπικερδεῖς. Αὐτή ἡ ζωγραφική δέν χρειάζεται χρώματα, οὔτε ἔξοδα, οὔτε κάποια τέχνη. Ἀλλά γιά ὅλα αὐτά φτάνει νά χρησιμοποιήσει κανείς τήν προθυμία του καί τή γενναία καί νηφάλια σκέψη του καί μ᾽ αὐτή σάν χέρι ἄριστου τεχνίτη νά ζωγραφίσει τίς τιμωρίες τῶν μαρτύρων.

Ἄς ζωγραφίσουμε λοιπόν στή ψυχή μας ἄλλους νά εἶναι στά τηγάνια, ἄλλους ξαπλωμένους σ᾽ ἀναμμένα κάρβουνα, ἄλλους ἀναποδογυρισμένους στά καζάνια, ἄλλους νά καταποντίζονται στή θάλασσα, ἄλλους νά ξεσκίζονται, ἄλλους νά τούς γυρίζουν στόν τροχό, ἄλλους νά τούς ρίχνουν στόν γκρεμό. Ἄλλους πάλι νά παλεύουν μέ θηρία, ἄλλους νά τούς ὁδηγοῦν στό βάραθρο καί ἄλλους ὅπως ἔτυχε ὁ καθένας νά τελειώσει ἡ ζωή του. Ὥστε μέ τήν ποικιλία αὐτῆς τῆς ζωγραφικῆς, ἀφοῦ λαμπροστολίσουμε τό σπίτι τῆς ψυχῆς μας, νά τό κάνουμε κατάλληλο κατάλυμα γιά τό βασιλιά τῶν οὐρανῶν. Γιατί ἄν δεῖ τέτοιες ζωγραφιές στήν ψυχή μας, θά ἔρθει μαζί μέ τόν Πατέρα καί μαζί μέ τό Ἅγιο Πνεῦμα καί θά κατοικήσει μέσα μας. Καί θά γίνει στή συνέχεια ἡ ψυχή μας βασιλικό παλάτι καί κανένας κακός λογισμός δέν θά

μπορέσει νά τήν πατήσει, ἀφοῦ ἡ μνήμη τῶν μαρτύρων, σάν ζωγραφιά θά ὑπάρχει πάντοτε μέσα μας καί θά σκορπᾶ πολλή λάμψη καί θά κατοικεῖ συνεχῶς μέσα μας ὁ βασιλιάς τῶν ὅλων Θεός. Ἔτσι λοιπόν, ἀφοῦ ὑποδεχτοῦμε τό Χριστό ἐδῶ, θά μπορέσουμε μετά τήν ἀναχώρησή μας ἀπό τή γῆ νά Τόν ὑποδεχτοῦμε στίς αἰώνιες κατοικίες μας, τίς ὁποῖες εὔχομαι νά ἐπιτύχουμε ὅλοι μας μέ τή χάρη καί τή φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, διά τοῦ ὁποίου καί μέ τόν ὁποῖο ἀνήκει ἡ δόξα στόν Πατέρα καί στό ἅγιο καί ζωοποιό Πνεῦμα στούς αἰῶνες τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

(Πηγή: Ι. Μ. Καισαριανής, Βύρωνα και Υμηττού)